

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-320/2021. számú ügyben
Nagytarcsa Község Önkormányzata közérdekű bejelentést kezelő
gyakorlatával összefüggésben
(Előzmény ügy: 2200/2019)

Előadó: dr. Hoffmann Orsolya

Érintett szerv:

- Nagytarcsa Község Önkormányzata

2021.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-320/2021. számú ügyben**

Előadó: dr. Hoffmann Orsolya

Az eljárás megindítása

A Panaszos **felülvizsgálati kérelmében** kifogásolta, hogy Nagytarcsa Község Önkormányzata (a továbbiakban: önkormányzat) – a több mint 300 nagytarcsai lakos aláírásával támogatott – súlykorlátozás bevezetésével kapcsolatos közérdekű bejelentéseit nem vizsgálta ki megfelelően.

A Panaszos a lakókörnyezetük védelme érdekében kérte az önkormányzattól, hogy kezdeményezze a 3101 j. összekötő út Nagytarcsa belterületi útszakaszán a súlykorlátozás bevezetését a 3,5 tonnánál nagyobb össztömegű tehergépjárművekre. Az önkormányzatnak írt közérdekű bejelentéseihez csatolta a Magyar Közút Nonprofit Zrt. Pest Megyei Igazgatóság (a továbbiakban: Közútkezelő Zrt.) szakmai és jogi körülményeket is figyelembe vevő tájékoztatásait. Megírta, hogy a Képviselő-testület több alkalommal is tárgyalta a bejelentéseit és az egyeztetésekről, tervek elkészítéséről és tárgyalásokról döntés is született. Ennek ellenére az önkormányzat ellentmondó és késedelmes tájékoztatást adott, vizsgálata nem volt teljes körű és annak eredményével nem ért egyet. Az érintett útszakaszon élő nagytarcsai lakosok szempontjait figyelembe vevő, az áthaladó gépjárműforgalmat ténylegesen korlátozó megoldás nem született és az ott élőket továbbra is terheli a megnövekedett forgalomból eredő zaj- és rezgésterhelés és porszennyezettség.

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 38/A-C. §-ai értelmében az alapvető jogok biztosa – egyebek mellett – kérelemre vizsgálja a közérdekű bejelentések törvényben meghatározott szervek általi megfelelő intézését. Mivel a beadvánnyal összefüggésben felmerült a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, a petíciós jog, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye sérelmének gyanúja, ezért vizsgálatot indítottam, amely során megkerestem az önkormányzatot és tájékoztatást kértem a törvényességi felügyeleti jogköre tekintetében a Pest Megyei Kormányhivataltól (továbbiakban: kormányhivatal) is.

Az érintett alapvető jogok

A jogállamiság, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: *„Magyarország független demokratikus jogállam.”* [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]

A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”* [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]

Petíciós jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.”* [Alaptörvény XXV. cikk]

Az egészséges környezethez való jog: *„Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.”* [Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdés]

A vállalkozáshoz való jog: „Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.” [Alaptörvény M) cikk (1) bekezdés]

Az alkalmazott jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény)
- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.)
- a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (Pkb.)
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.)
- a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (Kkt.)
- az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.)
- a közlekedési igazgatási feladatokkal összefüggő hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 382/2016. (XII.2.) Kormányrendelet
- a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet
- a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének részletes szabályairól szóló 119/2012. (VI. 26.) Korm. rendelet
- az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984. (XII.21.) KM rendelet
- A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet

Megállapított tényállás

A Panaszos 2018. május 29-án több száz érintett nagytarcsai lakos támogatásával nyújtotta be **közérdekű bejelentését a súlykorlátozás kezdeményezésére hatáskörrel rendelkező önkormányzathoz.**¹ A közérdekű bejelentés az érintett út mellett lakókat segítve, a nehézgépjármű forgalom csillapítása és részbeni átterelése érdekében egy komplex javaslatcsomagot fogalmazott meg. Beadványában kitért a Nagytarcsa és Kistarcsa települések között, azonban Kistarcsa közigazgatási határán belül elhelyezkedő ipartelep megközelítése kapcsán felmerülő gyakorlati nehézségekre és a forgalmi helyzetet áttanulmányozva a kezdeményezés több megoldási lehetőséget is felvázolt². A Panaszos kiemelte, hogy a két érintett Nagytarcsai utcában rendkívül nagy tehergépjármű forgalom zajlik, amely a település jó gyorsforgalmi utakkal való ellátottsága miatt indokolatlan és véleménye szerint ez a negatív tendencia közlekedési szakmai alapon sem magyarázható.

A Panaszos a súlykorlátozás önkormányzati kezdeményezése előtt többszöri szakmai levelezést folytatott a Közútkezelő Zrt.-vel. A **súlykorlátozás** bevezetése kapcsán a **Közútkezelő Zrt.** a Panaszosnak is megküldött szakmai állásfoglalásaiban **kiemelte, hogy a kezdeményezés az önkormányzatok saját hatáskörébe tartozó kérdés és annak bevezetése ellen elvi kifogást nem emel.** A közútkezelői hozzájárulás érdekében a tilalmi jelzőrendszert Nagytarcsa Község Önkormányzatának terveztetnie kell és a tervdokumentáció összeállítása során bizonyos szempontokat figyelembe kell venni.³

¹ 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet 10/A. § (1) a) pontja szerint a korlátozást a települési önkormányzat kezdeményezi.

² pl. nehézgépjármű forgalom átterelése Kistarcsa településen keresztül az M0 autópálya-3.sz főút-3101 j út iránya felé

³ jelzőtáblákkal való jelzés, Kistarcsa településsel való együttműködés, iparterületek megközelíthetőségének biztosítása

A Panaszos számára is ismert előzmény volt, hogy a kistarcsai és a nagytarcsai ipartelepek helyének tervezésekor az önkormányzat bevonta a Közútkezelő Zrt.-t a Szabályozási Terv módosítási fázisába, de szakmai észrevételeiket nem minden esetben vezették át a településrendezési folyamatban⁴. A 3101 j. út melletti fejlesztéskor Kistarcsa önkormányzata felé a **Közútkezelő Zrt. már 2015-ben jelezte, hogy egy-egy terület átminősítése következtében a környező térség forgalmi viszonyai is megváltozhatnak**, különös tekintettel az új kereskedelmi szolgáltató, vagy gazdasági övezetekben megjelenő teherforgalomra⁵. A szakmai állásfoglalás kitért arra is, hogy több esetben **az önkormányzati érdekek és a közútkezelő által előírt szempontok nincsenek összhangban**. Nem cél megakadályozni a települések fejlesztési igényeit, ezért igyekeznek az országos közúthálózaton keresztül történő célirányok megközelítését biztosítani.

A súlykorlátozás bevezetése során tehát tekintettel kellett lenni az érintett útszakaszon lévő telephelyek megközelítésére, amely magában hordozta a szomszédos településekkel és a Közútkezelő Zrt-vel való egyeztetés szükségességét.

Panaszos a csatolt iratok szerint **először 2018. május 29-én fordult az önkormányzathoz a súlykorlátozást kezdeményezve**. Az önkormányzatnak írt részletes forgalomszabályozási szakmai javaslataihoz a Közútkezelő Zrt. PES-846/2/2015. számú és PES-2883/2/2018. iktatószámú állásfoglalásait is csatolta.

Nagytarcsa Község Önkormányzata polgármestere (a továbbiakban: polgármester) 2018. július 9-én, 5172/2018. ügyiratszámú válaszában arról tájékoztatta Panaszost, hogy az érintett utca forgalmi rendjének tervezéséhez szaktervező bevonása szükséges.

Ezt követően a Panaszos többször fordult a polgármesterhez, a képviselő-testület tagjaihoz, a jegyzőhöz, kérve a Pkbt. szerinti teljes körű tájékoztatását és sürgetve az önkormányzat érdemi intézkedését.

A rendelkezésre álló, jelentős iratanyagból – a teljesség igénye nélkül – kiemeltem a közérdekű bejelentő tájékoztatása és a megtett önkormányzati intézkedések szempontjából lényeges tényállási elemeket.

A jegyző 2018. október 29-én elektronikus levélben megküldte a 183/2018. (X.29.) sz. **Képviselő-testületi határozatot**, amelyben 2018. december 31-ei határidő tűzéssel a képviselő-testület megbízta a polgármestert, hogy **folytasson tárgyalásokat a súlykorlátozó táblákkal kapcsolatban a Közútkezelő Zrt.-vel**, az érintett települések polgármesterével és közlekedés-biztonsági szakemberekkel.

A Panaszos 2019. március 11-én, valamint 2019. április 24-én írásban ismét sürgette az érintett útszakasz biztonságos közlekedésére vonatkozó javaslatát megvalósítását.

2019. április 25-én a polgármester arról tájékoztatta, hogy tárgyalásokat folytatott Kistarcsa polgármesterével és a Közút Zrt. munkatársaival, azonban **a már kialakult vállalászási övezet akadályozza, hogy súlykorlátozó táblákat helyezzenek ki, mivel az sérti a vállalászáshoz fűződő jogokat**. Az önkormányzat ezért jelenleg nem tervezi az érintett szakaszon súlykorlátozás bevezetését. A tárgyalások eredményeképpen a Közút Zrt. a 3101-es közutat Zrínyi utca és a Kossuth Lajos utca kereszteződésétől a Széchenyi utcáig még tárgyi évben felújítja, ezzel csökkentve a teherautók okozta zajt.

⁴ A Közútkezelő Zrt. a szabályozási terv véleményezési eljárásában, az ipartelepek elhelyezése kapcsán vizsgálja a területek megközelíthetőségét és a csomóponti kialakítások megfelelőségét. Jelen esetben is előírásra került a meglévő úthálózat fejlesztése, az akkori földutas csatlakozások szilárd burkolatúvá történő átépítése, valamint a csomóponti fejlesztések szükségessége.

⁵ Az érintett terület feltárását biztosító, szilárd burkolatú utakat, valamint az országos közútra történő csatlakozásokra vonatkozó javaslatokat a terveken kérték feltüntetni.

Ezt követően a Panaszos a súlykorlátozás bevezetését érintő Képviselő-testületi határozat „végrehajtása” érdekében megkereste a Kormányhivatal Törvényességi és Felügyeleti Osztályát (a továbbiakban: kormányhivatal) is.

A kormányhivatal 2018. november 8-án kelt válaszában megírta, hogy az önkormányzatok feletti törvényességi felügyeleti jogköre nem általános, nem korlátlan és mindenre kiterjedő. Törvényességi felügyeleti jogköre terjedelmét Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 132. § (3)-(5) bekezdése határozza meg. **Mérlegelési jogkörben hozott döntések esetében a döntéshozatali eljárás jogszerűsége vizsgálható, azonban a döntés meghozatalának kikényszerítésére a kormányhivatal nem rendelkezik hatáskörrel.** A döntéshozatali eljárás során jogszerűtlenséget nem tárt fel.

A kormányhivatal a Panaszos ismételt megkeresésére adott 2019. április 18-án adott tájékoztatásában kiemelte, hogy a rendelkezésére álló jegyzőkönyvek szerint a képviselő-testület a bejelentésben megfogalmazott javaslatokat tárgyalta és a megalapozott döntés érdekében **további egyeztetéseket és vizsgálatokat tartott szükségesnek. A súlykorlátozásra vonatkozó közérdekű bejelentés vizsgálata tehát folyamatban van.**

A Panaszos **2019. május 13-án kelt felülvizsgálati kérelmében kérte a súlykorlátozás bevezetésével kapcsolatos, az önkormányzatnak írt közérdekű bejelentései intézésének ombudsmani vizsgálatát.** Megírta, hogy az önkormányzat tájékoztatásával és Pkbt. szerinti vizsgálata eredményével nem ért egyet. Kifogásolta az eljárás elhúzódását és az ellentmondó közbülső tájékoztatásokat is. Álláspontja szerint a vállalkozás szabadsága, egyes magáncégek és a szomszéd falu adózási érdekei nem lehetnek fontosabbak a Nagytarcsai, régi falut lakó helyiek érdekeinél.

A felülvizsgálati eljárás során megkeresett szervek

A felmerült alapjogi visszásság okán a törvényességi felügyeleti eljárás vonatkozásában tájékoztatást kértem a **kormányhivatal** kormány megbízottjától, valamint megkerestem a **polgármestert.**

Tekintettel arra, hogy a kormányhivatal PE/030/01375-2/2019. sz. válaszában – a vonatkozó iratanyag csatolása mellett – megerősítette a korábban a Panaszos részére adott fentebb részletezett tájékoztatást, vizsgálatomat a felülvizsgálati kérelem és a kormányhivatal válasza alapján az önkormányzat közérdekű bejelentés intézési gyakorlatára szűkítettem.

1. A polgármester tájékoztatása

1.1. A felmerült alapjogi sérelemre tekintettel, a tényállás tisztázása érdekében az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított jogkörömben eljárva 2019. június 14-én megkerestem a polgármestert, és az alábbi kérdések megválaszolását kértem:

1. Mikor érkeztek a bejelentő beadványait?
2. Mikor és milyen tartalmú tájékoztatásokat adtak a bejelentő részére?
3. Hogyan tájékoztatták a bejelentőt a bejelentésével kapcsolatos képviselő-testületi ülésekről, a bejelentésével kapcsolatban hozott képviselő-testületi határozatokról?
4. Eleget tettek-e a beérkezett közérdekű bejelentések elintézésére során a Pkbt. 2. § (1)-(2) és (4) bekezdéseiben foglaltaknak?
5. Álláspontja szerint tájékoztatásuk kiterjedt-e minden, a közérdekű bejelentésben kifogásolt körülményre, megtett javaslatra?
6. Amennyiben megalapozottnak látja a bejelentésben és a felülvizsgálati kérelemben foglaltakat, úgy kérem, tájékoztasson arról, hogy milyen intézkedéseket kíván kezdeményezni annak orvoslása vagy megszüntetése érdekében.

2019. július 15-én kelt válaszában a polgármester megírta, hogy a 3101 közút súlykorlátozására vonatkozó közérdekű bejelentéssel kapcsolatban, **a Panaszos több ízben kapott tájékoztatást** nem csak az önkormányzattól, hanem az ügyben feladatkörrel rendelkező Közútkezelő Zrt.-től is. A közérdekű bejelentésben felvetett probléma tárgyában a **képviselő-testület határozatot hozott**, amelyről Panaszosnak is tudomása van. Jelenleg a határozatban foglaltak **végrehajtása folyamatban van.**

A határozat végrehajtásáig a Pkbt. 2/A. § (1) bekezdésére tekintettel Panaszos által benyújtott újabb beadványok vizsgálatát mellőzik.

A csatolt iratanyag szerint a képviselő-testület 2019. június 24-ei ülésén – a bejelentő személyes meghallgatása mellett – döntött a súlykorlátozásról szóló javaslatról. A testület 140/2019. (VI. 24) sz. határozata szerint 2019. szeptember 1-jei határidőtűzéssel **egyhangú döntést hozott a Zrínyi és Kossuth utcára vonatkozóan a 7,5 tonnás súlykorlátozás bevezetéséről és tervező megbízásáról.**

1.2. Tekintettel arra, hogy a polgármester válasza és a csatolt iratanyag nem adott pontos tájékoztatást arról, hogy mikor érkeztek a Panaszos beadványait, illetve hogy azt a későbbiekben a Panaszos kiegészítette-e, valamint hogy a vizsgálata és tájékoztatása kiterjedt-e a közérdekű bejelentésekben érintett minden körülményre, 2019. szeptember 10-én **munkatársaim a polgármestertől ismételt tájékoztatást kértek.**

Mivel írásbeli megkeresésre válasz nem érkezett, munkatársaim rövid úton többszöri alkalommal tájékoztatást kértek az önkormányzat aljegyzőjétől. Szóbeli tájékoztatásai szerint a képviselő-testület döntést hozott az ügyben, de figyelemmel arra, hogy az érintett útszakasz egy közút-főút csatlakozás több település határán, a települések vezetői továbbra is tárgyalnak a kérdésről.

1.3. Tekintettel arra, hogy az ismételt megkeresésre többszöri sürgetésre sem érkezett írásbeli válasz, 2020. szeptember 15-én a tényállás teljes körű tisztázása érdekében a polgármestertől az alábbiak megválaszolását kértem.

1. 2019. június 13-át követően érkezett-e a Panaszostól, vagy az érintett nagytarcsai lakosoktól a tárgyban a korábbival nem azonos tartalmú közérdekű bejelentés?
2. A 140/2019. (VI.24.) Képviselő-testületi határozat meghozatalát követően az önkormányzat milyen intézkedéseket kezdeményezett, tekintettel a Közútkezelő Zrt. PES-2883/4/2018. sz. állásfoglalására, valamint az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet 10/A. § (1)-(2) bekezdéseire?
3. Korábbi, a Panaszos részére írt 2019. április 25-ei tájékoztatása szerint az önkormányzat tárgyalásai eredményeképpen a Magyar Közút Zrt. a 3101-es közutat a Zrínyi és Kossuth Lajos utca kereszteződéstől a Széchenyi utcáig 2019. év során felújítja. Kérem szíves tájékoztatását, hogy az útfelújítási munkálatokat elvégezték-e, csökkentve ezáltal az érintett szakaszon a teherautók által okozott zajterhelést?

2020. december 8-án elektronikus levélben felhívtam a polgármester figyelmét arra, hogy 2020. szeptember 15-én kelt **ismételt megkeresésben a korábbi válaszadás sürgetése mellett** – 30 napos határidővel – konkrét kiegészítő kérdések megválaszolását kértem. **Jeleztem, hogy nyilvántartásunk szerint a hivatkozott megkeresésre írásbeli válasz nem érkezett.**

Ezt követően 2020. december 12-én a polgármester **a konkrét kérdésekre választ nem adott**, azonban megküldte a 11454-3/2020. sz. a Közútkezelő Zrt. PES-3779/2/2019. sz., PES-2490/3/2019. sz. és a Panaszos részére írt korábbi **közútkezelői tájékoztatásokat.** A tárgyi iratanyag szerint az önkormányzat kezdeményezésére **Kistarcsa és Nagytarcsa településeken**

a 3101 j. és 21304 j. út szakaszán **2019. október 15-én 7,5 tonnás „Korlátozott forgalmi övezet (zóna), kivéve célforgalom” tilalmi jelzésrendszert vezettek be.**

A Közútkezelő Zrt. felhívta az érintett önkormányzatok figyelmét, hogy a zóna kezdete és vége jelzőtáblák kihelyezése az illetékes önkormányzatok feladata.

A Panaszos felülvizsgálati kérelem kiegészítése

A Panaszos megírta, hogy az érintett útszakaszon lakók többször jelezték az önkormányzat felé, hogy **a született megoldás „látszat” intézkedés.** A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet 14. § (3) bekezdése szerint a Kivéve célforgalom felirat miatt a tilalom nem vonatkozik arra a járműre, melynek úti célja a táblával megjelölt úton vagy övezetben van. Az útszakasz tehát célforgalom esetén megközelíthető továbbra is; áthajtásra valóban nincs lehetőség. A kiegészítő tábla tekintetében többször javasolták Nagytarcsai testületi ülésen, hogy amennyiben valós forgalomcsillapítás a cél, „Kivéve engedéllyel” kezdeményezzék a súlykorlátozás bevezetését.

A vizsgálat megállapításai

A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 38/A. § értelmében az alapvető jogok biztosa vizsgálja a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti közérdekű bejelentéseknek a 18. § (1) bekezdés a)-k) pontja szerinti hatóságok általi kezelésének gyakorlatát, valamint kérelemre az egyes közérdekű bejelentések megfelelő intézését.

Nagytarcsa Község Önkormányzata, mint az Ajbt. 18. § (1) bekezdés b) pontja szerinti közigazgatási szerv az alapvető jogok biztosa által vizsgálható hatóságnak minősül.

Az érintett alapvető jogok tekintetében

1. Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az országgyűlési biztos az intézmény létrejötte óta mindig is következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásai mentén – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi teszteket.

Az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság kimondta, hogy az újabb ügyekben felhasználhatja az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érveket, ha „az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.” [22/2012. (V. 11.) AB határozat]. Arra is rámutatott, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”. Az Alkotmánybíróság az – Alaptörvény negyedik módosításának hatályba lépését követően meghozott – 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában elvi élel mondta ki azt, hogy „[a]z Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket.”

Az idézett elvi jelentőségű tétellel összhangban, vizsgálati megállapításaim megfogalmazása, az egyes alapjogok, alkotmányos elvek értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybíróági iránymutatás megszületéséig, az alkotmányszöveg változását, a tartalmi, illetve kontextuális egyezőséget is figyelembe véve – az alapvető jogok biztosaként továbbra is irányadónak tekintem az Alkotmánybírósnak az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően meghozott határozatai indokolásában kifejtett érveket, jogelveket és összefüggéseket.

2. Az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdése értelmében *mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*

Az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően az Alkotmány a *tisztességes eljáráshoz való jogot* explicite ugyan nem nevesítette, ugyanakkor az Alkotmánybírósnak gyakorlata szerint az a független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a jogbiztonság elvéből levezethető eljárási garanciák egymásra vonatkoztatásával tartalmilag levezetett olyan alkotmányos alapjogot jelent, amely komplex követelményrendszert testesít meg, magában foglalva valamennyi, a jogállamiság értékrendjének megfelelő eljárási alapelvet és normát. A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény már *expressis verbis* tartalmazza a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való jogot, rögzítve, hogy a közhatalmú szervek, hatóságok az ügyeket részrehajlás nélkül, tisztességes módon, ésszerű határidőn belül intézzék, döntéseiket pedig a törvényben meghatározottak szerint indokolják. A tisztességes eljárás követelménye olyan *minőség*, amelyet az *eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni*, és amely *hatékony gátját képezi a garanciális szabályok szándékoltt félretételének, félreértelmezésének, az egységes jogalkalmazás hiányából, a kiszámíthatatlanságból következő tényleges és eshetőleges érdek- és jogsérelmek bekövetkezésének.* Ezt tükrözik azok a korábbi AB határozatok is, amelyek újra meg újra kihangsúlyozták: *a közvetlen alkotmányi garanciák gazdaságossági és célszerűségi okokból, az eljárás egyszerűsítése vagy az időszerűség követelményének érvényesülése címén sem mellőzhetők.* [49/1998. (XI. 27.) AB határozat, 5/1999. (III. 31.) AB határozat, 422/B/1999. AB határozat]

Az Alkotmánybírósnak több döntésében hivatkozik a fenti megállapításra [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. Ugyanez a határozat a következőt is kimondta: *A tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartásának dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”.* A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során tehát túlmutat az eljárás legalitásán. Az Alaptörvény XXIV. cikke érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.

3. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam.*

Az Alkotmánybírósnak több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. [9/1992. (I. 30.) AB határozat] Az Alkotmánybírósnak szerint az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is. A megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban ugyanis a jogbiztonság az, ami sérelmet szenved. [9/1992. (I. 30.) AB

határozat, 75/1995. (XI. 21.) AB határozat] Ezért alapvetőek a jogbiztonság követelménye szempontjából az eljárásjogi garanciák. Csakis formalizált eljárási szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek alkotmányosan a jogintézmények. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek is csak a jog által meghatározott keretek között fejthetik ki a tevékenységüket. [56/1991. (XI.8.) AB határozat]

4. Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése alapján *mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez*, továbbá a (2) bekezdés rögzíti, hogy e jog érvényesülését Magyarország – egyebek mellett – *a környezet védelmének biztosításával* segíti elő.

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdését *az egészséghez való jog* alanyi oldalának, míg a (2) bekezdését az objektív, intézményvédelmi oldalának tekinti. Megállapította továbbá, hogy „*Az egészséghez való alanyi jog az egyén testi és lelki integritását védi, s mint ilyen az ember egészségének megőrzésére szolgál.*” [3132/2013. (VII. 2.) AB határozat] Az Alkotmánybíróság több határozatában értelmezte a testi és lelki egészséghez való jog tartalmát és korlátozhatóságát és kimondta, hogy alapvetően nem alanyi jogként, hanem alkotmányi követelményként értelmezendő: az államnak azt az alkotmányos kötelezettségét jelenti, hogy a nemzetgazdaság teherbíró képességéhez, az állam és a társadalom lehetőségeihez igazodva olyan gazdasági és jogi környezetet teremtsen, amely a legkedvezőbb feltételeket biztosítja a polgárok egészséges életmódjához, életviteléhez.

Az Alaptörvény az egészséges környezethez, valamint az egészséghez való két alapvető jogon keresztül közvetlen kapcsolatot teremt a környezet állapota és az ember testi, lelki egészsége között. Így az ezen alapvető jogokkal kapcsolatos kérdéseket mindig vizsgálni kell az állami szervek környezetvédelmi intézkedések tételére vonatkozó kötelessége oldaláról is

5. Az Alkotmánybíróság több határozatában kifejtett álláspontja szerint a *vállalkozáshoz való jog* a foglalkozás szabad megválasztásához való alkotmányos alapjog egyik aspektusa. A testület értelmezésében a vállalkozás joga mindenki számára biztosított olyan alapjog, amely lehetővé teszi az üzleti tevékenység kifejtését. Fel kell azonban hívni a figyelmet arra is, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a vállalkozás joga nem abszolutizálható, és nem korlátozhatatlan, a jogszabályok a vállalkozások működésével összefüggésben alanyi, tárgybeli és módbeli korlátokat állíthatnak fel. A jogalkotó, bár élhet az alapjog korlátozásának eszközével, a korlátozás alkotmányossága megítélésénél figyelembe kell vennie a szükségességi arányossági tesztet és azt az alapvető követelményt, hogy az állam a vállalkozóvá válást nem teheti lehetetlenné, azaz az alapjog lényeges tartalmát nem korlátozhatja⁶.

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az állam nem alakíthat ki olyan feltételrendszert, amelynek keretei között lehetetlenné válna a vállalkozáshoz való jog gyakorlása⁷. A vállalkozáshoz való jog és az egészséges környezethez való jog ütközésének kérdésével több határozatában⁸ is foglalkozott az Alkotmánybíróság, s megállapította, hogy a vállalkozáshoz való jog korlátozása akkor alkotmányos, ha a lényeges tartalmat nem korlátozza és az egészséges környezethez való jog és a környezetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében történik. A környezet védelme érdekében történő hatósági intézkedések, amennyiben nem gátolják meg teljesen a vállalkozási tevékenységet, alkotmányosak.

⁶ 54/1993. (X. 13.) AB

⁷ 13/1995. (III. 1.) AB

⁸ 1011/B/1999. AB; 1051/B/1999. AB

Az ügy érdemében

A bejelentésekből, valamint a megkeresésekre kapott válaszokból és a csatolt iratanyagból a vizsgálatom során az alábbi megállapításokat tettem.

1. A jogszabályi háttér

Először a közérdekű bejelentések megfelelő intézésének vizsgálata során irányadó törvényi szabályozást tekintettem át.

A Pkbt. 1. § (3) bekezdése alapján, *a közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja. A közérdekű bejelentés javaslatot is tartalmazhat.*

Az 1. § (5) bekezdés rendelkezése szerint, *ha a panaszt vagy a közérdekű bejelentést nem az eljárásra jogosult szervhez tették meg, a panaszt vagy a közérdekű bejelentést a beérkezésétől számított nyolc napon belül az eljárásra jogosult szervhez át kell tenni. Az áttételről a panaszt vagy a közérdekű bejelentőt az áttétellel egyidejűleg értesíteni kell. Ha a közérdekű bejelentés jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslatot tartalmaz, azt a jogalkotói hatáskörrel rendelkező személynek vagy szervnek is meg kell küldeni.*

A 2. § értelmében *a közérdekű bejelentést – törvény eltérő rendelkezése hiányában – az eljárásra jogosult szervhez történő beérkezésétől számított harminc napon belül kell elbírálni. Ha azonban az elbírálást megalapozó vizsgálat előreláthatólag harminc napnál hosszabb ideig tart, erről a közérdekű bejelentőt az elintézés várható időpontjának és az eljárás meghosszabbodása indokainak egyidejű közlésével kell tájékoztatni. A vizsgálat befejezésekor – a minősített adat, illetve törvény alapján üzleti, gazdasági vagy egyéb titoknak minősülő adat kivételével – a megtett intézkedésről vagy annak mellőzéséről – az indokok megjelölésével – a közérdekű bejelentőt haladéktalanul értesíteni kell.*

A 3. § (1) bekezdése előírja, hogy *a panasz vagy a közérdekű bejelentés alapján – ha alaposnak bizonyul – gondoskodni kell*

a) a jogszerű vagy a közérdeknek megfelelő állapot helyreállításáról, illetve az egyébként szükséges intézkedések megtételéről,

b) a feltárt hibák okainak megszüntetéséről,

c) az okozott sérelem orvoslásáról és

d) indokolt esetben a felelősségre vonás kezdeményezéséről.

Vizsgálatom során megállapítottam, hogy a súlykorlátozás bevezetésére irányuló kezdeményezés a Pkbt. tárgyi hatálya alá tartozó közérdekű bejelentésnek és az önkormányzat annak elbírálására jogosult eljáró szervnek minősült.

2. Az önkormányzat közérdekű bejelentés vizsgálata

Az önkormányzat 2019. áprilisáig eleget tett a Pkbt. 2. § szakaszában előírt közérdekű bejelentés vizsgálatára irányuló és arról szóló tájékoztatási kötelezettségének. A képviselő-testület több ülésén is napirendre tűzte a bejelentés megtárgyalását, ezzel összefüggésben döntés született egyeztetésekről, tervek elkészíttetéséről, társ szervekkel való tárgyalásokról. A testület lehetőséget biztosított a Panaszos részére a felszólalásra is és a döntéseket elektronikus úton továbbították is a részére. A közérdekű bejelentés érdemi vizsgálata, az ügyet lezáró intézkedések tehát összességében a bejelentés megalapozottságát valószínűsítették.

A tájékoztatások ugyanakkor egymásnak ellentmondó tartalmat hordoztak. A 2019. április 25-i polgármesteri levél szerint tárgyalásokat folytattak Kistarcsa polgármesterével és a Közút Zrt. munkatársaival, azonban a már kialakult vállalkozási övezet

akadályozza, hogy súlykorlátozó táblákat helyezzenek ki, mivel az sérti a vállalkozáshoz fűződő jogokat. Az önkormányzat ezért akkor nem tervezte az érintett szakaszon súlykorlátozás bevezetését.

Ezzel szemben a **2019. július 15-én** megküldött képviselő-testületi határozat a súlykorlátozásról és a tervezettség ismételt megindításáról döntött.

Az ezt követően érkezett bejelentések vizsgálata, megválaszolása vonatkozásában azonban – tekintettel a polgármester által az ombudsmani megkeresésre adott, 2019. július 15-ei részleges tájékoztatás és a későbbi konkrét kérdések vonatkozásában az írásbeli válasz hiánya miatt – **nem rendelkezem információval.**

Így különösen arról, hogy 2019. június 24-ét követően érkezett-e a Panaszostól, vagy az érintett nagytarcsai lakosoktól a tárgyban a korábbival nem azonos tartalmú közérdekű bejelentés, továbbá arról sem, hogy a 140/2019. (VI.24.) Képviselő-testületi határozat meghozatalát követően az önkormányzat a tárgyban milyen intézkedéseket kezdeményezett és a vizsgálat lezárásáról a Panaszost tájékoztatták-e.

Fentiekkel összefüggésben a jegyző megkeresésemre adott válaszában a Pkbt. 2/A. § (1) szakaszára hivatkozott, amely szerint *a korábbival azonos tartalmú, ugyanazon panaszos vagy közérdekű bejelentő által tett ismételt panasz vagy közérdekű bejelentés vizsgálata mellőzhető.*

A 7,5 tonnás „Korlátozott forgalmi övezet, kivéve célforgalom” **tilalmi jelzőrendszert 2019. október 15-én vezették be.** A Pkbt. 2. § (4) bekezdése szerint: *az eljárásra jogosult szerv a közérdekű bejelentés elintézésekor – a minősített adat, illetve törvény alapján üzleti, gazdasági vagy egyéb titoknak minősülő adat kivételével – a megtett intézkedésről vagy annak mellőzéséről – az indokok megjelölésével – a közérdekű bejelentőt haladéktalanul értesíti.*

Az (5) bekezdés szerint *az írásbeli értesítés mellőzhető, ha a panasz vagy a közérdekű bejelentés elintézéséről a közérdekű bejelentőt szóban tájékoztatták, aki a tájékoztatást tudomásul vette.*

Mivel sem a Panaszos által csatolt iratokban sem a megkeresésre adott válaszokból nem derült ki, hogy a közérdekű bejelentésben a Panaszos által sérelmezett helyzet megoldásáról milyen formában nyújtott tájékoztatást az önkormányzat, álláspontom szerint a Panaszos Pkbt. 2. § (4) bekezdés szerinti, a vizsgálat befejezéséről szóló teljes körű tájékoztatása elmaradt. Az önkormányzat Pkbt. 2/A. szakaszára – mint a válaszadás hiányára okot adó, a határozat végrehajtásának folyamatban léteire – vonatkozó hivatkozása véleményem szerint nem mentesíti az eljáró szervet az eredeti bejelentés vonatkozásában megtett intézkedésről szóló tájékoztatás megküldése tekintetében.

Fentiek alapján megállapítom, hogy az önkormányzat a közérdekű bejelentés vizsgálata során a Panaszos felé adott, helyenként egymásnak ellentmondó, hiányos tájékoztatása nem felelt meg teljes körű tájékoztatásnak és ezáltal a petíciós joggal és a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal, valamint a jogbiztonsággal összefüggésben visszásságot idézett elő.

Az **Ajbt. 25. § (2) bekezdése alapján**, miszerint, *ha a vizsgált hatóság az együttműködéssel kapcsolatos kötelezettségét megalapozott indok nélkül nem vagy késedelmesen teljesíti, az alapvető jogok biztos a tény jelentésében rögzíti. Megállapítom, hogy az önkormányzat a felülvizsgálati eljárásban megvalósult jelentős késedelemmel, többszöri felhívásra is hiányos válaszadásával, az ombudsmani vizsgálat elhúzódásával, megnehezítésével sértette a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményét is.*

Összefoglalás

A polgármester rövid válaszában kiutalt a Közútkezelő Zrt. feladatköreire, a közérdekű bejelentések kapcsán az önkormányzat hatáskörén túlmutató tartalomra. Tekintettel arra, hogy a Közútkezelő Zrt. nem minősül a Pkbt. szervei hatálya alá tartozó és a felülvizsgálati eljárás alá vonható állami szervnek, valamint mivel az iratanyag nem tartalmazott tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy **az önkormányzat a Pkbt. 1. § (5) bekezdésére tekintettel ügyi⁹, illetve a környezetvédelmi hatóság¹⁰ eljárását kezdeményezte-e, felülvizsgálati eljárásom nem terjedt ki az érintett hatóságok által megtett, illetve elmulasztott intézkedések vizsgálatára.**

Mindemellett fontosnak tartom megjegyezni, **hogy a bejelentés kapcsán felmerülő településrendezési és a forgalomszabályozási műszaki tartalmak és szakkérdések megítélése kívül esik az ombudsman hatáskörén, nem képezheti alapjogi vizsgálat tárgyát.**

Ugyanakkor a forgalomszabályozást és településrendezést érintő kérdések összefüggéseivel kapcsolatban hangsúlyozni szeretném az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 10. § (1) bekezdését, amely szerint: *a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.*

Fentiek figyelembevételével e helyen fontosnak tartom idézni az AJB-7629/2013. számú ügyben készült ombudsmani jelentésben¹¹ megállapítottakat is.

„A településszerkezeti terv alapvető feladata, hogy a település teljes igazgatási területére, annak környezeti, természeti, táji és műszaki adottságait figyelembe véve, az ezekhez illeszthető településfejlesztési célokból és településpolitikai prioritásokból adódó földhasználatok fajtáira a település előrelátható szükségleteinek megfelelően meghatározza az alapelveket. **A településszerkezeti terv kialakítása során tehát kiemelt figyelmet kell fordítani a település műszaki infrastruktúra elemeire és a szomszédos vagy más módon érdekelt többi település alapvető jogaira.**”

A súlykorlátozás bevezetése kapcsán az önkormányzat többször hivatkozott a már kialakult vállalkozási övezet akadályozására is. Ezzel összefüggésben ki kell emelnem, hogy az Alkotmánybíróság több határozatában kifejtett álláspontja szerint a vállalkozáshoz való jog a foglalkozás szabad megválasztásához való alkotmányos alapjog egyik aspektusa. A testület értelmezésében a vállalkozás joga mindenki számára biztosított olyan alapjog, amely lehetővé teszi az üzleti tevékenység kifejtését. Fel kell azonban hívni a figyelmet arra is, hogy **az**

⁹ A forgalmi rend kialakítását, így a sebességkorlátozás bevezetését érintő közérdekű bejelentéssel kapcsolatos intézkedésre a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 34. § (2) bekezdés 3. mondata, valamint a közlekedési igazgatási feladatokkal összefüggő hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 382/2016. (XII.2.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) vonatkozik. A Kkt. 34. § (2) bekezdés 3. mondata szerint „A közlekedési hatóság - a közlekedés biztonságát sértő vagy veszélyeztető helyzet megszüntetése érdekében - kezdeményezheti a forgalomszabályozás módosítását, vagy a közút kezelőjét a forgalmi rend felülvizsgálatára kötelezheti”. A Kormányrendelet 2. § (3) bekezdése útügyi közlekedési hatóságként a fővárosi és megyei kormányhivatalokat jelöli ki.

¹⁰ 71/2015 Kr. 8/A. § (1) Területi környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságként megyei illetékességgel - e bekezdésben foglalt kivétellel - a megyei kormányhivatal jár el. Budapest főváros és Pest megye területére kiterjedő illetékességgel a Pest Megyei Kormányhivatal jár el.

¹¹

<https://www.ajbh.hu/documents/10180/111959/Jelent%C3%A9s+a+t%C3%A1rsash%C3%A1zi+t%C3%B6rv%C3%A9ny+egy+elemir%C5%91/ca083182-5269-4e90-915b-8b87a636e074?version=1.0>

Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a vállalkozás joga nem abszolútizálható, és nem korlátozhatatlan, a jogszabályok a vállalkozások működésével összefüggésben alanyi, tárgybeli és módbeli korlátokat állíthatnak fel. A jogalkotó, bár élhet az alapjog korlátozásának eszközével, a korlátozás alkotmányossága megítélésénél figyelembe kell vennie a szükségességi arányossági tesztet és azt az alapvető követelményt, hogy az állam a vállalkozóvá válást nem teheti lehetetlenné, azaz az alapjog lényeges tartalmát nem korlátozhatja.

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az állam nem alakíthat ki olyan feltételrendszert, amelynek keretei között lehetetlenné válna a vállalkozáshoz való jog gyakorlása. A vállalkozáshoz való jog és az egészséges környezethez való jog ütközésének kérdésével több határozatában is foglalkozott az Alkotmánybíróság, s megállapította, hogy **a vállalkozáshoz való jog korlátozása akkor alkotmányos, ha a lényeges tartalmat nem korlátozza és az egészséges környezethez való jog és a környezetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében történik. A környezet védelme érdekében történő hatósági intézkedések, amennyiben nem gátolják meg teljesen a vállalkozási tevékenységet, alkotmányosak.**

Mindezek alapján megállapítom, hogy bár a közérdekű bejelentés – érdemben nem teljes vizsgálatát érintő – eredményeként bevezették a 7,5 tonnás „Korlátozott forgalmi övezet, kivéve célforgalom” tilalmi jelzőrendszert, az álláspontom szerint – közvetetten – az egészséges környezethez való jog érdekében történt. Így téves volt az önkormányzat azon érvelése, mely során a súlykorlátozás bevezetésének akadályát a vállalkozáshoz fűződő alapvető jog sérelméből vezette le, így ezzel összefüggésben is megsértette a jogállamiság elvével összefüggő jogbiztonság elvét.

Intézkedés

Az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján **felkérem Nagytarcsa Község Önkormányzat polgármesterét és jegyzőjét** – a közérdekű bejelentések kezelésére vonatkozó eljárási szabályok vonatkozásában – hogy intézkedjen a jelentésben feltárt alapvető jogokat érintő visszasságok jövőbeni bekövetkezése lehetőségének megelőzéséről azzal, hogy

- a jövőben fordítsanak fokozott figyelmet a közérdekű bejelentések vonatkozó jogszabályokban foglaltaknak megfelelő intézésére, az abban foglaltak maradéktalan betartására;
- az alapvető jogok biztosának eljárását és intézkedéseit rögzítő Ajbt. III. Fejezetének 10. pont, 21. § (2) bekezdésében, az (1) a)-b) pontja szerinti megkeresésekre a jogszabályban előírt határidőn belül válaszoljanak,
- tájékoztassák a Panaszost a közérdekű bejelentéseiben foglaltakra mindenben kiterjedően.

Az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján **felkérem Nagytarcsa Község Önkormányzatát**, hogy intézkedjen a jelentésben feltárt alapvető jogokat érintő visszasságok jövőbeni bekövetkezése lehetőségének megelőzéséről azzal, hogy

- megküldi a Panaszosnak és hivatalomnak intézkedési javaslatát az érintett útszakasz forgalomterhelésének jövőbeni, további javítására vonatkozóan.

Budapest, 2021. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos